

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-40
«2» лютого 2018 року

Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти

*Щодо проекту Концепції розвитку
педагогічної освіти*

На обговоренні в Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти знаходиться проект Концепції розвитку педагогічної освіти (далі – Проект). Відповідно до підпункту 1 пункту «а» статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень органів місцевого самоврядування належить управління закладами освіти, що передбачає, зокрема, створення умов для підвищення кваліфікації педагогічних працівників комунальних закладів освіти. Зважаючи на це, Асоціація міст України проаналізувала Проект і вважає за необхідне висловити такі пропозиції.

Проектом пропонується затвердити Концепцію розвитку педагогічної освіти як системи підготовки педагога до професійної діяльності. погоджуємось, що в умовах реформування системи освіти важливу роль відіграє рівень професійної підготовки педагогів та якість одержаних ними послуг із підвищення кваліфікації. Проектом передбачено системність у формуванні професійних компетентностей педагогічних працівників, а також враховано зміни у законодавстві, викликані прийняттям Закону України «Про освіту». Поряд із тим є положення, що потребують уточнення та корегування:

Щодо визначення професійної кваліфікації педагогічного працівника

У глосарії Проекту визначено професійну кваліфікацію педагогічного працівника як визнану в установленому порядку та засвідчену відповідним документом стандартизовану сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати функції педагогічного працівника у формальній та неформальній освіті або здійснювати професійну педагогічну діяльність поза межами закладу освіти. Поряд із тим у європейському освітньому просторі важливого наголосу набуває поняття «цінностей» як будь-якого матеріального або ідеального явища, яке має значення для людини чи суспільства, заради якого вона діє, витрачає сили, час, гроші, здоров'я тощо, заради якого вона живе. Йдеться про те, що педагог повинен мати не тільки сформовані компетентності, а й цінності, які,

зважаючи на специфіку професії, має культивувати серед здобувачів освіти. Пропонуємо визначення професійної кваліфікації педагогічного працівника викласти у такій редакції:

«професійна кваліфікація педагогічного працівника – це визнана в установленому порядку та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), **а також сформованих цінностей**, що дозволяють виконувати функції педагогічного працівника у формальній та неформальній освіті або здійснювати професійну педагогічну діяльність поза межами закладу освіти.».

Також пропонуємо передбачити обов'язковість курсу етичної та естетичної аксіології в освітніх програмах підготовки педагогічних працівників.

Щодо додаткових вимог до систем внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості підготовки та професійного вдосконалення педагогічних працівників

У пункті 1.3 Проекту подано перелік додаткових вимог до систем внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості підготовки та професійного вдосконалення педагогічних працівників. В абзаці четвертому пункту 1.3 Проекту у системі внутрішнього забезпечення якості підготовки педагогічних працівників зазначено додаткові вимоги до викладачів, які здійснюють фахову підготовку педагогічних працівників, щодо досвіду практичної роботи в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та/або позашкільної освіти та/або підготовки підручників та посібників із грифом МОН для системи загальної середньої освіти до та під час участі в підготовці педагогічних працівників. Однак не передбачено такі ж вимоги до викладачів, які здійснюють перепідготовку, а також забезпечують традиційні види підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Пропонуємо передбачити такі ж вимоги і для них.

В абзаці п'ятому пункту 1.3 Проекту у системі внутрішнього забезпечення якості підготовки педагогічних працівників зазначено вимогу до здобувачів освіти, що полягає у поєднанні їх навчання з професійною педагогічною діяльністю у форматах волонтерства, практичної підготовки, стажування, дуальної освіти, роботи в канікулярний період, на неповний робочий день та/або тиждень тощо. Відповідно до пункту 8 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» здобувачі освіти – це вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти. Оскільки поєднувати навчання з професійною діяльністю можуть лише здобувачі освіти закладів вищої та фахової передвищої освіти, пропонуємо абзац п'ятий пункту 1.3. Проекту, що стосується системи внутрішнього забезпечення якості підготовки педагогічних працівників, викласти у такій редакції:

«поєднання навчання здобувачів освіти **закладів вищої та фахової передвищої освіти** з професійною педагогічною діяльністю у форматах волонтерства, практичної підготовки, стажування, дуальної освіти, роботи в канікулярний період, на неповний робочий день та/або тиждень тощо.».

Щодо визнання традиційного та інших видів підвищення кваліфікації

В абзаці другому пункту 3.2 Проекту до особливостей визнання традиційного та інших видів підвищення кваліфікації додано перелік інших видів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, зокрема йдеться про стажування, участь у семінарах, сертифікаційних програмах тощо. Вони можуть бути визнані як види підвищення кваліфікації педагогічного працівника за певних умов: наявність опису набутих нових та/або вдосконалених раніше набутих компетентностей і досягнутих результатів навчання, співвимірних з витраченим на це часом. Однак з-поміж умов не передбачено відповідність фаху педагогічного працівника. Так, наприклад, учитель біології відвідує семінари «Як заробляти гроші?», що не стосуються його фаху й можуть, відповідно до запропонованої у Проекті редакції, бути зараховані як вид підвищення кваліфікації.

Пропонуємо до умов визнання виду підвищення кваліфікації додати відповідність фаху.

Окрім того, в абзаці другому пункту 3.2 Проекту пропонується особливий порядок прийняття рішення про визнання результатів інших видів підвищення кваліфікації керівників закладів освіти та їх заступників. Таке рішення набуває чинності після його затвердження засновником закладу. Однак відповідно до абзацу третього частини другої статті 59 Закону України «Про освіту» «педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфікацію в інших суб'єктів освітньої діяльності, фізичних та юридичних осіб. Результати підвищення кваліфікації педагогічного (науково-педагогічного) працівника у таких суб'єктів визначаються окремим рішенням педагогічної (вченої) ради. Умови і порядок визнання результатів підвищення кваліфікації у таких суб'єктів визначаються рішенням Кабінету Міністрів України». Таким чином було забезпечено кадрову автономію закладам освіти.

Оскільки розробники Проекту пропонують для керівних посад змінити цю процедуру, вбачаємо, що надання такого повноваження лише засновникам закладу значно гальмуватиме процес визнання видів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Адже відповідно до пункту 7 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» засновниками закладу освіти можуть бути органи державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника. Наприклад, міські ради як засновники комунальних закладів освіти не зможуть оперативно визнавати всі інші види підвищення кваліфікації керівників закладів та їх заступників, що вплине на рішення

атестаційних комісій та вчасність оплати праці зазначених категорій педагогічних працівників. Зокрема, згідно з офіційними даними департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації тільки у місті Києві налічується 1177 навчальних закладів комунальної власності у розрізі: 494 загальноосвітніх навчальних закладів; 40 позашкільних навчальних закладів; 563 дошкільних навчальних закладів, 54 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, 26 професійно-технічних навчальних закладів. Окрім того, визнання інших видів підвищення кваліфікації керівників закладів та їх заступників призведе до надмірного навантаження на ради. Зважаючи на це пропонуємо абзац другий пункту 3.2 Проекту викласти у такій редакції:

«До інших видів підвищення кваліфікації педагогічних працівників відносяться стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. Обов'язковою умовою для визнання результатів інших видів підвищення кваліфікації є опис набутих нових та/або вдосконалених **відповідно до фаху** раніше набутих компетентностей і досягнутих результатів навчання, співвимірних із витраченим на це часом. Рішення про визнання результатів інших видів підвищення кваліфікації керівників закладів освіти та їх заступників набуває чинності після затвердження засновником закладу **або уповноваженим ним органом.**».

Щодо визначення джерел фінансування оплати праці наставників

В абзаці першому пункту 3.3 Проекту передбачено матеріальне заохочення наставників, які мають сприяти фаховому становленню стажерів, однак конкретно не зазначено джерел фінансування такого заохочення. Пропонуємо визначити ці джерела, зокрема передбачити фінансування роботи наставників за рахунок коштів освітньої субвенції.

Щодо запровадження ваучера професійного розвитку педагогічного працівника

У пункті 3.9 Проекту пропонується запровадити ваучер професійного розвитку педагогічного працівника. При цьому зазначено, що його запровадження потребує законодавчого врегулювання порядку використання відповідних коштів місцевих бюджетів. Оскільки оплата праці педагогічних працівників закладів дошкільної, позашкільної освіти здійснюється з місцевих бюджетів, а оплата праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти здійснюється за рахунок коштів освітньої субвенції, вбачаємо логіку у запровадженні ваучерної системи не лише за кошти місцевих бюджетів, а й за рахунок освітньої субвенції. Пропонуємо пункт 3.9 Проекту викласти у такій редакції:

«Професійний розвиток педагогічних працівників, які працюють у ліцензованих закладах освіти або реалізують акредитовані освітні програми, потребує цілеспрямованої підтримки з боку держави та засновників закладів освіти (підприємств, установ та організацій, які реалізують такі освітні програми за межами закладів освіти) у формі запровадження ваучера. Ваучер

має стати гарантією реалізації академічної свободи педагогічного працівника щодо вибору виду, форму та суб'єкта підвищення кваліфікації в межах законодавства, а надання додаткового ваучера – видом відзнаки за ефективне використання коштів для забезпечення професійного розвитку педагогічного працівника. Запровадження ваучера потребує законодавчого врегулювання порядку використання відповідних коштів **освітньої субвенції та місцевих бюджетів.**».

Зважаючи на необхідність концептуального врегулювання системи фахової підготовки педагогічних працівників, Асоціація міст України підтримує проект Концепції розвитку педагогічної освіти та просить Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти рекомендувати розробникам врахувати зазначені вище пропозиції.

Виконавчий директор Асоціації

О. В. Слобожан